

5.4. Turcja – Cytrusy

MAGDALENA DROP-ALTINTAŞ

ORCID: 0009-0002-4513-4419

Szkoła Polonijna w Antalyi

MONIKA IŞTIN

ORCID: 0009-0009-2080-857X

Szkoła Polonijna w Antalyi

MARTA TÜREL

ORCID: 0009-0009-0042-4421

Szkoła Polonijna w Antalyi

Temat zajęć: Cytrusy.

Czas trwania zajęć: 90 minut.

Grupa wiekowa: 4–6 lat.

Cele główne:

- zapoznanie dzieci z cytrusami rosnącymi w Antalyi;
- zapoznanie uczniów z różnorodnością otaczającego ich świata poprzez kontakt z naturą.

Cele szczegółowe:

Dziecko:

- rozróżnia następujące cytrusy: pomarańcza, mandarynka, cytryna, limonka, kumkwat oraz grejpfrut;
- bada otaczający go świat poprzez zmysły słuchu, smaku i dotyku;
- zna nazwy kolorów i potrafi je rozpoznać: zielony, czerwony, żółty, pomarańczowy, różowy;
- wie, że mieszając farby, można uzyskać inne kolory;
- ćwiczy motorykę małą i dużą;
- uczy się pracować w grupie;
- ćwiczy spostrzegawczość;
- zna podstawowe wartości rytmiczne nut i potrafi je nazwać (cała nuta, półnuta, ćwierćnuta, ósemka).

Metody i techniki: metody słowne, oglądowe i aktywizujące ze szczególnym uwzględnieniem technik muzycznych, sensorycznych i plastycznych.

Materiały dydaktyczne: pomarańczowe balony, karton, nożyczki, klej, owoce (mandarynki, cytryny, kumkwaty, limonki, grejpfruty, pomarańcze), wyciskarka do soku, farby akrylowe (żółta, zielona, biała i czerwona), białe talerzyki jednorazowe, odtworzący muzyki, białe kartki, ołówki, bębniaki (lub miski, talerze itp.), zasuszone skórki owoców (grejpfrut, pomarańcza, cytryna i mandarynka).

Przebieg zajęć:

Przywitanie

Piosenka. Na powitanie nauczyciel włącza piosenkę *Smak i zapach pomarańczy* i zaprasza dzieci do radosnego tańca i śpiewania prostego refrenu. Nauczyciel rozdaje pomarańczowe napompowane balony, aby dzieci mogły bawić się nimi w rytm piosenki. Piosenkę można zaśpiewać kilka razy.

Wprowadzenie w tematykę zajęć

Co to są cytrusy? Nauczyciel sprawdza wiedzę dzieci, pytając, jakie znają cytrusy. Następnie pokazuje dzieciom karty z cytrusami (załącznik_1). Na kartach są: pomarańcza, mandarynka, cytryna, limonka, kumkwat oraz grejpfrut. Nauczyciel nazywa każdy z owoców i prowadzi rozmowę z dziećmi na ich temat.

Cytrusowe Memory. Dzieci grają w Memory przygotowaną wcześniej przez nauczyciela. Karty najlepiej wydrukować na grubszym papierze lub przykleić do tekturki (załącznik_2).

Cytrusowe smaki. Nauczyciel ustawia na stole przyniesione przez siebie mandarynki, cytryny i grejpfruty, zachęca dzieci do dotykania i powąchania. Następnie nauczyciel częstuje dzieci świeżo wyciśniętym sokiem z tych owoców, po każdym z nich omawiają jego smak: słodki, kwaśny lub gorzki.

Rysowanie z natury. Nauczyciel zostawia na stole po jednej mandarynce, cytrynie oraz grejpfrucie, następnie dokłada pomarańczę, limonkę i kumkwata. Rozdaje kartki i ołówki. Zadaniem dzieci jest naszkicowanie jednego wybranego owocu. Nauczyciel zachęca do zwrócenia uwagi na kształt, wielkość, teksturę skórki oraz charakterystyczne cechy. Gdy szkice są gotowe, wszyscy zgadują, jaki owoc narysowało każde z dzieci.

Kolory cytrusów. Nauczyciel rozdaje uczniom białe jednorazowe talerzyki oraz pędzelki, na środku stołu stawia paletę z farbami akrylowymi (żółta, czerwona, biała i zielona). Zadaniem dzieci jest skomponować kolor swojego owocu. Gdy kolor jest już zaakceptowany przez dziecko, wtedy koloruje ono swój szkic z poprzedniej zabawy.

Po zakończonym zadaniu wszyscy sprzątaj farby, pędzle i talerzyki, na stole zostają tylko pokolorowane szkice.

Czy cytrusy mają dźwięki? Nauczyciel zadaje dzieciom pytanie: jaki dźwięki mają naszkicowane przez Was owoce? Nauczyciel włącza wybrane przez siebie motywy muzyczne i pyta, które z nich najbardziej pasują do ich owoców.

Proponowane utwory:

- wesoły – *Mały dobosz*;
- smutny – *Stara wierzba*;
- wolny – *Sonata księżycowa*;
- szybki – *Lot trzmiela*.

Cytrusowe nuty. Nauczyciel, korzystając z materiałów pomocniczych do aktywności (załącznik_3), nazywa nuty (całe nuty, półnuty, ćwierćnuty oraz ósemki), następnie tłumaczy podstawowe wartości rytmiczne nut.

Cała nuta jest najdłuższa i liczymy ją w ten sposób:

raz i, dwa i, trzy i, cztery i

Ćwierćnuta:

raz i, dwa i

Półnuta:

Raz i

Ósemka:

Raz

Nauczyciel prezentuje, że w całej nucie zawierają się dwie półnuty, cztery ćwierćnuty i osiem ósemek.

Nauczyciel prosi następnie dzieci, żeby przypisały te 4 długości do owoców (1 grejpfrut, 2 pomarańcze, 4 cytryny i 8 mandarynek). Grejpfrut będzie całą nutą, bo jest największy, pomarańcze ćwierćnutą, cytryny półnutami, a mandarynki ósemkami.

Następnie nauczyciel prosi dzieci, żeby ułożyły owoce w 4 rzędach od najdłuższych do najkrótszych nut, tak żeby każdy rząd miał taką samą wartość rytmiczną (czyli by można każdy rząd policzyć tak jak całą nutę, a więc raz i, dwa i, trzy i, cztery i)

Powinno to wyglądać w ten sposób:

I rząd – grejpfrut (cała nuta: raz i, dwa i, trzy i, cztery i)

II rząd – 2 pomarańcze (2 półnuty) raz i, dwa i / trzy i, cztery i

III rząd – 4 cytryny (4 ćwierćnuty) raz i / dwa i / trzy i / cztery i

IV rząd – 8 mandarynek (osiem ósemek) raz / i / dwa / i / trzy / i / cztery / i

Można to zrobić w kształcie drzewka, przykład na tablicy (załącznik_4).

Cytrusowe rytmy. Dzieci dostają bębny (lub miski, talerze itp.), nauczyciel układa owoce z poprzedniego ćwiczenia w rzędzie, a następnie pokazuje dzieciom, jak zagrać rytm, który te owoce reprezentują. Na początek można odłożyć mandarynki i dołączyć je do zabawy na późniejszym etapie oraz dla ułatwienia powinny

w pierwszej kolejności zawsze być po dwie. Po przećwiczeniu jednego rytmu, można poprosić dzieci o ułożenie własnego.

Po zakończonym ćwiczeniu na stole zostają po 1 sztuce owoców: grejpfrut, pomarańcza, cytryna i mandarynka. Pozostałe owoce oraz bębenki dzieci odkładają w miejsce wskazane przez nauczyciela.

Co to jest? – praca grupowa. W tym ćwiczeniu dzieci mają za zadanie dopasować zasuszoną skórkę z cytrusów do odpowiedniego owocu z poprzedniej zabawy. Ważna jest tutaj współpraca wszystkich dzieci. Nauczyciel zachęca do porównywania struktury skórek, wąchania ich, żeby lepiej wydobyć zapach, mogą ją kruszyć. Ćwiczenie się kończy, gdy dzieci dopasują wszystkie skórki prawidłowo.

Zakończenie

Nauczyciel podsumowuje lekcję oraz dla utrwalenia jeszcze raz pokazuje i nazywa owoce z kart użytych w ćwiczeniu nr 2. Pyta dzieci, które z zadań podobało im się najbardziej.

Załączniki:

Załącznik_1 – Karty z cytrusami

Załącznik_2 – Cytrusowe Memory

Załącznik_3 – Materiały pomocnicze do zajęć o nutach

Załącznik_4 – Tablica z przykładem ułożenia rytmów

BIBLIOGRAFIA

Smak i zapach pomarańczy, www.youtube.com/watch?v=D1_9J2Yp-q8

Mały dobosz, www.youtube.com/watch?v=Z8ocmitHVxA

Stara wierzba, www.youtube.com/watch?v=OGjoNOcCabw

Sonata księżycowa, www.youtube.com/watch?v=GOZJBVavAQA

Lot trzmiela, www.youtube.com/watch?v=ucrKUO9FVfY